

Tom: LXVI. Miscell.

~~G.H. 15.~~ EX BIBLIOTH.
NATIONIS HUNGAR.

17-18.

VITEBERG.

SIGNAT. CLVCCCCXIII.

6c
ξυν τῷ Θεῷ παλάμη
DISPUTATIO V.
in Cap. LIII. Esaia,

DE
SEPULTURA ET

RESURRECTIONE CHRISTI,
In Electorali ad Albim Academia,

τῆς ὀρθοδόξιας confirmandæ, & ψευ-
δοδόξιας refutandæ gratia,
instituta

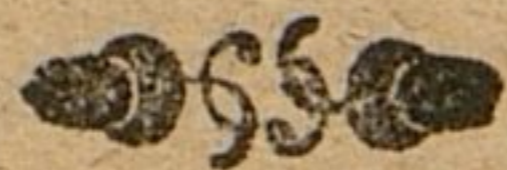
AUCTORE AC PRÆSIDE

IOHANNE FORSTERO

S S. Theologiæ Doctore & Pro-
fessore publico,

RESPONDENTE
M. DANIELE HERMANNO,
VVratislaviensi,

Die 28. Sept. horis locorū consuetis.

WITTEBERGÆ,

Typis Joh. Gormanii, Anno 1610.

SEPTIMA ET

JOHANNIS FORSTNERO

22. Theologiae Doctor & Pro-

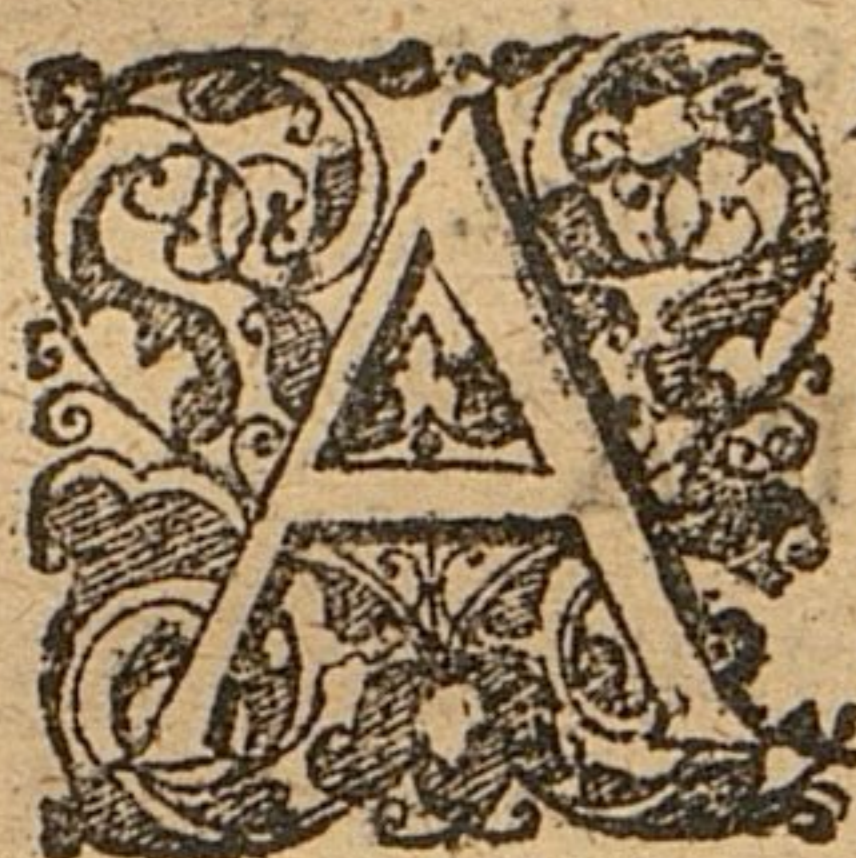
M. DANIEL HERMANN

Τ Ἀ Π Ρ Ο Ὁ Τ Ρ Α

Themation

I.

Postolus βρανοδιδακτ in *I. Cor. c. 15.* inter alia quoq; pronunciat, quòd *CHRISTUS* & sepultus fuerit, & ex mortuis resuscitatus, *SECUNDUM SCRIPTURAS.*

II.

Intelligit verò Scripturas Veteris Instrumenti, in quibus *partim* opertis typorum umbraculis implicite, *partim* apertis Prophetarum oraculis explicitè, utrumq; hoc negocium prænunciatum esse liquet.

III.

Inter *typos* excellunt maximè, *typus (a) Josephi* in carcerem coniecti, & inde rursus liberati, itemque *(b) Samsonis* oppido Gaza inclusi, atque isthinc portis oppidi perruptis elapsi; nec non *(c) Jone* à Balæna absorpti, & tertio mox die, iterum eructati *(d) Virga Aarenis* &c.

(a) *Gen. 40, 41.* (b) *Jud. 16.* (c) *Jon. 2.* (d) *Num. 17.*

IV.

Inter *oracula* autem Prophetica τὸ πρῶτον assignatur *L III. Caput Esaiæ* Prophetæ μεγαλοφωνάτης, Nazianzeni Θεολογιστοῦ τῆς ἰουδαίας iudicio.

A 2

Quem.

V.

Quemadmodum enim de Passione ac Morte CHRISTI tanta vaticinatus est claritate, ut Evangelistæ, quàm Prophetæ videatur similior: ita etiam de Sepultura & Resurrectione CHRISTI prophetias post se reliquit longè illustrissimas.

VI.

Posteaquam igitur proximâ συζητήσει, in perlustranda Passione ac Morte CHRISTI versati sumus: hac jam vice ad sanctum ipsius sepulcrum nos conferimus: *Sepulturam & Resurrectionem eius ex adytis Prophetæ, in proscenium Academicum producturi.*

DE SEPULTURA CHRISTI.

VII.

De Sepultura SALVALORIS tale Prophetæ pro-
dit vaticinium:

*Et dabit impios pro sepultura, & divitem pro
morte sua:*

Hebræus textus sic habet:

וַיִּתֵּן אֶת-רְשָׁעִים קְבֹרוֹ וְאֶת-
עֲשִׂיר בְּמֹתוֹ:

id est:

*Et dabit impios sepulcrum suum: & divitem
in mortibus suis,*

Lutherus:

*Er ist begraben wie ein Gottloser/ vnd gestorben
wie ein Reicher.*

IIX.

In quo paragrapho dextrè, &c, καὶ ἀναλογίαν πίστεως, explicando: variè se macerant Interpretes.

Plerique

IX.

Plerique impios & divitem pro synonymis habent: *Opiniones Interpretum.*
 Alij ἀπιεταβολήν à Propheta usurpari autumant.

X.

Calvinus pro sua quidvis fingendi, ac refingendi ἀυπεραρπίε locum hunc, ab ὑποχειμένω γένει planè detorquet, adeoq; sepulcri significationem propriam in metaphoricam transformare non veretur; suis in Commentarijs, διαρρήδην ita scribens:

Quis inter scelestas & sanguinarias istas manus obrutum ac sepultum CHRISTUM non judicet? Sic enim sepulcrum hîc ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΕ accipio, quod impij & violenti eum veluti obruerint.

XI.

At enim verò quid opus est tam superstitiosa ἐποχή tantoque sententiarum divortio, cum Veritas in aprico cōstituta sit, si modo fontes penitiùs inspiciantur, cum que vaticinio hoc Prophetico ejusdem complementum Evangelicum παραλήλων conferatur.

XII.

Istud enim si feceris: deprehendes utiq; quid intelligi oporteat per *Impios*, quid per *Divitem*, quid item per phrasin ἡθη in *mortibus suis*, & quis denique totius aphorismi Prophetici sensus verus ac genuinus existat. *Vera interpretatio eratur.*

XIII.

Ac *impiorum* quidē appellatione notantur καὶ ἐξοχλῶ *Judæi* pariter & *milites impij*, quorum illi à Pilato impetrârunt, (d) ut ab his Sepulcrū CHRISTI custodiretur, ut sensus sit: *Dedit, id est, permisit & passus est Impios (milites) sepulcrum suum custodire.* (d) Matth. 27.

A 3

Per

XIV.

Per *Divitem* verò intelligi debere liquet non Judæos iterum, sicut aliqui existimant, qui nomen singularis numeri pluraliter ac collectivè interpretantur, per Synecdochen, vel potius Enallagen numeri: verùm *Iosephum* illum Arimathæum, qui per Synecdochen Generis, vel κατὰ λόγον ἑξαίρετον, vocatur *Dives*, duplicem ob causam.

XV.

1. Propter opum plurimarum κτήσιν, à qua ab Evangelista quoque singulariter commendatur *Mat. 27, 57.*

XVI.

2. Propter earundem χρησιν, inde insigniter conspicuam, quòd eas ad Sepulturam DOMINI cohonestandam larga manu, & πῶνι μέτεω, ut dicitur, contulit.

XVII.

Per phrasin denique ἠνθῶν in mortibus suis determinatur tempus Sepulturæ, eamq; factam esse indicatur, post mortes ejus, id est, posteaquam sustinisset mortem, & cruciatus omnes mortem antegressos, qui & ipsi propter diritatem, jure optimo, mortes dici poterunt; quemadmodum & alibi in Scriptura afflictiones & plagæ mortes nominari solent. *Exod. 10, 17. 2. Cor. 1, 10. & 11, 23.*

XIX.

Quibus ita constitutis: haud obscure elucet: verum ac genuinum aphorismi illius Prophetici sensum non esse alium præterquam hunc:

CHRISTUS à Ioseph Arimathæo honorificè sepultura afficitur, ejusq; sepulcrum ab impijs Judæis militibus impijs custodiendum commendabitur.

XIX.

Ceterum

Ceterum quod ipsum sepulturæ hujus *actum* spectat: *Descriptio A-*
descriptus is est ab Evangelistis, secundum præcipuas *Etus Sepulcu-*
Esdras; quarum sex potissimum ex historia Evangelii *ra 6. Circum-*
ca colligere licet. *stantijs con-*
stat.

XX.

Fructus & effectus illius numerari possunt hi maxi- *Fructus se-*
mè subsequentes: *ptem,*

XXI.

Quorum *primus*, ut Scriptura, & præsertim Prophe-
tia præsens nostri Prophetæ impleretur.

XXII.

2. Ut Sabbathum Redemptionis responderet Sab-
batho Creationis *Gen. 2.*

XXIII.

3. Ut CHRISTUS, hoc Redemptionis Sabbatho, æ-
ternum illud Glorificationis Sabbathum nobis postli-
miniò restitueret. *Esa. 66, 23.*

XXIV.

4. Ut *figuraret* mysticum illud sanctificationis Sab-
bathum, quo peccata nostra assiduis poenitentiae exer-
citijs sepelienda nobisq; ab operatione iniquitatis qui-
escendum. *Rom. 6, 4. Heb. 4, 10.*

XXV.

5. Ut majorem ac firmiorem faceret fidem Veri-
tati mortis suæ. Unde *Tertullianus*:
Non sepultus, nisi mortuus.

XXVI.

6. Ut testaretur nostra secum peccata sepulta &
in terræ usque abyssum demersa esse.

XXVII.

Ubi facere non possumus, quin Lutheri Patris &
Præceptoris nostri verba verè aurea, imò auro, & si
quid

quid auro preciosus, preciosiora, huc adscribamus:

Durch solchen unschuldigen Todt **CHRISTI**,
ist die ganze Welt von Sünden gereiniget / vnd entledi-
get / vnd derhalben erlöset von dem Todt vnd allem vbel.
Weil denn durch diesen einigen Mittler zwischen Gott
vnd den Menschen / **JESUM CHRISTUM** / die Sünd
vnd der Tod hinweggenommen sind / were die ganze Welt
wol aller ding so rein / das vnser **HERR** Gott darinnen
nichts anders sehen könnte / denn eitel Gerechtigkeit vnd
Heiligkeit / wenn wir nur glauben könnten. Vnd ob auch
gleich etwas von Sünden noch vbrig blicke / könnte doch
Gott solche Sünden / für dieser klaren hellen Sonnen /
welche **CHRISTUS** ist / nicht sehen. Tom. I. VViteb.
f. 154.

XXVII.

Ut sepulcra nostra, corporis sui ἀμάντε καὶ ἀφάρτε
contactu, consecraret, ita, ut, quæ, juxta iudicium Rati-
onis, spelæa cadaverum foedissima, καὶ μνητῆρια Fidelium
evaserint suavissima. *Es. 26, 20. c. 55, 2.*

XXIIX.

Cujus rei typus quidam perelegans præmonstra-
tus 2. Reg. 13, 21. idemq; Angeli immortales illi Spiritus,
submonere visi, dum in sepulcro sedentes de **CHRISTI**
in vitam reditu concionati *Matth. 28. Marc. 16.*

XXIX.

Et tantum de Sepultura **CHRISTI**: progrediamur
ἀνεμπόδως ad Resurrectionem ejus, Sepulturæ ἀντίστοιχος.

DE RESURRECTIONE

CHRISTI.

XXX.

De hac Propheta duo maximè tractat & perse-
quitur.

quitur. Unum est resurrectionis CHRISTI Actus:
Alterum sunt ejusdem fructus.

XXXI.

Ad Actum Resurrectionis digitum intendit, dum
ait: ver. 8.

*De angustia & de judicio sublatus est: generationem e-
jus quis enarrabit? quia abscissus est de terra viventium:
propter scelus populi mei percussus eum.*

XXXII.

Quòd Vaticinio huic augustissimo ex asse responde-
rit eventus: testes omni exceptione majores planeque
ἀνυπεύθυνοι sunt omnes quatuor Evangelistæ; maximè ve-
rò Lucas expressè scribens, quòd CHRISTUS post re-
surrectionem suam sese viventem discipulis suis πολλοῖς
τεκμηρίοις exhibuerit Act. 1.

XXXIII.

Ac ne quis ambigat, quid per *τεκμηρία* illa intelle-
ctum velit: ilicò seipsum explicat, *τῆς ἐπεξηγήσεως ἕνεκα,*
ἀδραστεύτως hunc subnectens paragraphum:

*Dum per dies quadraginta CONSPICITUR ab illis, ac
loquitur eis de Regno DEI.*

XXXIV.

E quo in proclivi est colligere, quòd apparitiones
vel patefactiones CHRISTI habeat pro *τεκμηρίοις* evi-
dentissimis, quibus Resurrectio ipsius probatissima, te-
statissimaq; reddi queat.

XXXV.

Earum autem *sedecim* in universum numerari pos-
sunt, inter quas tamen hoc est discriminis, quòd *priores*
decem, ante: *posteriores* autem *sex*, post CHRISTI in cœ-
los ascensionem, contigerunt.

B

Inter

XXXVI.

Inter eas, quæ ante CHRISTI in coelos ascensionem contigerunt, hæc subdistinctio constitui potest; quod earum quædam ipso die Paschatos; Quædam verò post diem Paschatos factæ sunt.

XXXVII.

1. Die Paschatos apparuit CHRISTUS *quinq̄ies*: (e) 1. Mariæ Magdalene prope sepulcrum in specie Hortulani (f)
 2. Iterum Mariæ Magdalene, & reliquis mulieribus in via dum à sepulcro in urbem reverti properant. (g) 3. Apostolo Petro (h) 4. duobus discipulis Emauntem versus expatiantibus. (i) 5. Decem Discipulis Hierosolymæ vesperi clausis jam foribus, absente Thoma.

(e) Joh. 20, 15, 16. (f) Matth. 28, 9. (g) Luc. 24, 34. 1. Cor. 15, 5. (h) Luc. 24, 31. (i) Luc. 24, 36. Joh. 20, 19.

XXXVIII.

6. Post diem Paschatos, apparuit itidem *quinq̄ies*: 1. Post octiduum undecim discipulis præsentem Thoma.

Joh. 20, 26. 1. Cor. 15, 5.

XXXIX.

7. 2. (k) Septem discipulis in litore maris Galilæi prope Tiberiada (l) 3. Jacobo. (k) Joh. 21, 4. (l) 1. Cor. 15, 7.

XL.

Et quod obiter, *ὡς ἐν προόδῳ*, notandum: Theophylactus fanè & alij Jacobum hunc volunt esse Jacobum minorem, qui (m) Frater DOMINI habitus & appellatus, quiq; postea Episcopus Hierosolymæ factus scribitur.

(m) Gal. 1, 20.

XLI.

Tradit Hieronymus: CHRISTUM idè ipsum peculiari apparitione dignatum esse, quòd inter celebrationem

nem

mem sacræ Coenæ, vel, ut *Gregorius Turonensis* refert, cum CHRISTUM jam in cruce pendentem videret, religiosè affirmârit: se cibum non sumturum, donec CHRISTUM è mortuis resuscitatum cerneret.

XLII.

4. (n) CHRISTUS se conspiciendum præbuit, plusquam quingentis fratribus simul, & quidem (o) in Monte Galilææ, quem Thaborem fuisse existimant.

(n) 1. Cor. 15, 6. (o) Matth. 28, 16.

(p) vide *Matthes in Vita CHRISTI* conc. 86.

XLIII.

5. In Monte oliveti propè Bethaniam, jam adscensurus in coelum, *Luc. 24, 50. Act. 1.*

XLIV.

Cæterum post suam Ascensionem CHRISTUS apparuit, partim *Stephano*, partim *Paulo*.

XLV.

Stephano semel, cum staret coram Concilio Hierosolimitano, *Act. 7, 55.*

XLVI.

Paulo autem quinques: 1. (q) in Itinere Damasceno, (r) 2. Corinthi. (s) 3. Hierosolymis, (t) in templo. 4. Iterum Hierosolymis in castris. (u) 5. in navi orta tempestate.

(q) *Act. 9, 3, cap. 22, 6. 1. Cor. 15, 8.* (r) *Act. 18, 9.*

(s) *Act. 22, 18.* (t) *Act. 23, 11.* (u) *Act. 27, 23.*

XLVII.

Et tantum de Resurrectionis Actu, vel τῷ ὄντι: τὸ δῶν, II. Fructus vel fructus ejusdem quod attinet: eorum utique septem à Resurrectionis Propheta recensentur & celebrantur, qui ex ipsis Textus Prophetici visceribus excerpantur.

B 2

Nos

XLIIIX.

Nos hoc loco & tempore Quæstiones nonnullas a-
liquàm dubias & controversas μετὰ ἀπομάχην καὶ διὰ Βεγε-
χίαν excutiendas suscipimus.

XLIX.

- V. Quæstiones. Quarum 1. An rectè statuatur: CHRISTUM tertio die
resurrexisse à mortuis?
2. An CHRISTUS seipsum propria sua virtute
à mortuis excitavit?
3. Qualem gloriam per Resurrectionē acceperit?
4. An corpore suo penetravit saxum obsignatum?
5. Quid sit sentiendum de eo, quòd post Resurre-
ctionem cibo usus?

I. An rectè statuatur: CHRISTUM ter-
tio die resurrexisse à mortuis?

L.

Affertio. Credimus & confitemur in secundo Symboli Apo-
stolici articulo: CHRISTUM Sospitorem nostrum
tertio die à mortuis resurrexisse.

L.I.

Affertiois
fundamenta. Affirmatur idem iisdem planè verbis in Symbolis
Niceno, & Athanasij, itemq; in Augustana Confessio-
ne. Artic. 3.

LII.

Et rectè quidem. Docent enim & testantur idi-
psum sacræ literæ pluribus in locis quàm evidentissi-
mè.

LIII.

Maximè verò: Hoseæ cap. 6. 2, Luc. 18, 33; Joh. 2. 19.
1. Cor. 15, 4. Matth. 12, 40.

Quo

LIV.

Quo in postremo loco expressè pronunciat SALVATOR ipse :

Quemadmodum fuit Ionas in ventre ceti, tribus diebus ac tribus noctibus : sic erit FILIUS HOMINIS in cora de terra, tribus diebus, ac tribus noctibus.

LV.

At enimverò quia ex Historia Evangelica liquet : CHRISTUM die Parasceves circa vesperam humatum, & mox primâ Sabbathorum resuscitatum, ac proinde unum duntaxat diem integrum, & duas saltem noctes Sepulcro detentum fuisse: non absrequiritur, quâ ratione Confessio nostra & Scripturæ autoritas, cum Historiæ Evangelicæ veritate consentiat.

Ratio dubitandi.

LVI.

Sed facilis est responsio; si modò id pensum habeatur, quòd in locis Scripturæ paulò antè allegatis, quibusque Confessio nostra innititur, *Synecdochica* adhibeatur *locutio*, qua finis primi & initium tertij diei, pro integris diebus accipiantur, per *Synecochen partis*.

LVII.

Et sic *παρανομία* perquam bella & elegans inter Historiam Evangelicam & illa Scripturæ testimonia deprehenditur.

LVIII.

Causas quod attinet: cur CHRISTUS tertio die à *Causa* cur mortuis resurrexerit, non ante vel post illud triduum: CHRISTVS explicantur illæ à Patribus, præsertim Ambrosio & resurrexerit. Augustino.

LIX.

Breviter. Ante triduum noluit resurgere, ne mortis suæ veritatem suspectam redderet.

1. Non ante triduum.

B 3

60 Non

2. Non post
triduum.

LX.

Non post triduum verò: sed tertio mox die, ut im-
pleret Scripturam *Osee 6, 2. Matth. 12, 40. Iohan. 2, 19.*
Luc. 18, 32.

LXI.

Quia in Carne eius (x) ἡ ἀνθρώπων tota sua plenitudi-
ne σωματικῶς habitat, nec per mortem quidem inde se-
parata: (y) impossibile erat ipsum diutiùs à morte at-
tineri.

(x) *Ioh. 1, 4. Col. 2, 9.* (y) *Act. 2, 24.*

LXII.

3. Propter Naturam, cui suus DOMINUS citò resti-
tuendus vivus, morte ipsius modò penitus dissolutum
iri visæ, ut ex exclamatione Dionysij Arcopagitæ ver-
bum mutuemur.

LXIII.

4. Propter discipulos, quorum tristitia & mœror ex
obitu DOMINI conceptus, tam acris & vehemens,
ut moram diuturniorem non ferre posse videretur.

LXIV.

5. Propter quosdam typos, quos hac temporis
Circumstantia pingere voluit.

LXV.

Quorum 1. Quòd nondum elapsâ tertiâ dischili-
ade Universalis Mortuorum Resurrectio, die novissi-
mo, hominum opinione celerius secutura.

LXVI.

2. Spiritualem nostram resurrectionem, ex cœno
peccatorum, ad exemplum Resurrectionis CHRISTI,
non ultra triduum, id est, minimè diu differendam.

Psal. 95, 8. Heb. 4, 17. LXVII.

3. Nos è fovea calamitatum nostrarum brevi ere-
ptum

ptum, & ex ignominia ad gloriam translatum iri, per-
inde ut CHRISTUS caput nostrum, cujus nos mem-
bra sumus, *Psal. 30, 6, Osee. 1. 6. 2. Ioh. 16, 16.*

II. *An CHRISTUS seipsum sua propria
virtute à mortuis excitavit.*

LXIX.

*CHRISTUM ex mortuis resuscitatum fuisse Divina
Virtute extra omnem positum est controversiam.*

LXIX.

In Scriptura virtus & potentia isthæc modò ipsi
(z) CHRISTO: mox (a) PATRI; mox simpliciter
DEO, & sic etiam (b) SPIRITUI Sancto tribuitur.

(z) *Ioh. 2. 19. c. 10, 18.*

(a) *Rom. 6, 4. c. 8, 11.*

(b) *Col. 2, 12. 2. Cor. 13, 4.*

LXX.

Videtur igitur hîc se offerre ἀνολογία: sed non est, *virtus Divina*
id quod ultro apparebit, si modò ὁμωνυμια λαμβάνεσθαι, u- *bifariam con-*
no atque altero evolvatur verbulo. *sideratur.*

LXXI.

Virtus enim & potentia, qua CHRISTUS à mortu-
is resuscitatus *bifariam* considerari potest ac debet.

LXXII.

I. *ἁνωδως* & absolutè, & ita omnibus tribus perso-
nis Divinitatis est communis. Unde Regula Augu-
stini:

Opera Trinitatis adextra sunt indivisa.

73. 2. ὑπο

LXXIII.

2. *ὁπὸς αὐτῶν & relatè*, & sic CHRISTO, secundæ Divinitatis personæ, propria.

LXXIV.

Priori considerationis modo CHRISTUS resuscitatus dicitur virtute ac potentia DEI ac PATRIS.

LXXV.

Posteriori autem modo CHRISTUS seipsum excitavit suâ propria virtute & potentia, communicatâ sibi secundum *Divinam naturam* à PATRE per æternam generationem: secundum *humanam* verò naturam per personalem unionem.

LXXVI.

Quæst.

An ipsa natura humana seipsum excitavit.

Sed quæritur ulterius, an ipsa humana CHRISTI natura seipsam excitavit?

LXXVII.

Eruditè respondet *Thomas de Aquino* parte 3. summæ, quæst. 53. & ex *Thoma B. Gesnerus* in libello de Persona CHRISTI.

Per mortem non fuit separata Divinitas, nec ab anima CHRISTI, nec ab ejus carne. Potest igitur tam anima CHRISTI mortui, quam ejus caro considerari dupliciter: Uno modo ratione Deitatis; alio modo ratione naturæ creatæ. Secundum igitur unitæ divinitatis Virtutem, & corpus resumpsit animam, quam deposuerat, & anima corpus resumpsit, quod dimiserat. Et hoc est, quod de CHRISTO dicitur 2. Cor. ult. quòd etsi crucifixus est in infirmitate nostra, vivit tamen ex virtute DEI. Si autem consideramus corpus & animam CHRISTI mortui, secundum virtutem naturæ creatæ, sic non potuerunt sibi invicem reuniri, sed oportuit CHRISTUM resuscitari DEO.

78. Sum-

LXXIX.

Summa. FILIUS DEI suam animam cum corpore suo, & corpus suum suâ cum animâ iterum univit, suâ propriâ virtute Divinâ, qua, in ipsa etiam morte, utrumq; tum corpus tum animam, *περιχωρήσει* intimâ & nunquam interruptâ, permeabat.

LXXIX.

Etsi enim vinculum animæ & corporis per mortem dissolutum; adeoq; partes istas humanæ CHRISTI naturæ *συστηκὰς φυσικῶς* invicem separatas esse constat: vinculū tamen personalis unionis indissolutum mansit, & proinde nec corpus nec anima CHRISTI, ab inhabitante *τῷ λόγῳ ὑποστατικῶς* distractum: sed utrumque in ipso *τῷ λόγῳ* indistracta, *ἀδιασπῆτος, ἀδιαστέτως καὶ ἀδιασπῆτως* perstiterunt. *Πορίσματα III. eliciuntur.*

XXC.

Rectissimè igitur ac verissimè dicitur **FILIUS DEI** sepultus, in sepulero jacuisse, à mortuis resurrexisse.

XXCI.

Undè scitè & piè Bernhardus: *Passus est in cruce impassibilis DEUS, & in carne nostra mortali mortuus ac sepultus IMMORTALIS DEI FILIUS.*

Serm. 14. Serm. parv.

XXCII.

Falsum contrà & impium est, quòd Reipublicæ Calvinianæ Dictator Beza sententiam Psalmi 16: *Non relinques animam meam in inferno*, hoc pacto vertere, imò pervertere non erubuit:

Non relinques CADAVER meum in sepulcro.

C

Audet

XXCIII.

Audet nimirum homo male-feriatus sanctissimum CHRISTI corpus appellare cadaver; cum tamen eodem in Psalmo CHRISTUS ipse, per Davidem, discretè affirmet: Non futurum, ut corpus suum sentiat corruptionem.

XXCIV.

Idq; olim τυπικῶς adumbratum est, per ligna Sittim, vel ξύλα ἀσήπια; è quibus Arca Foederis, quæ typus CHRISTI, constabat, Exod. 25.

XXCV.

Et qua quæso fronte corpus CHRISTI appellari poterit cadaver, cum *nec debuerit, nec potuerit* corrumpi.

XXCVI.

Non debuit, quia ἀναμάρτητον. Φθαρτικὴ autem κακότης in homine est à peccato.

XXCVII.

Non potuit: quia cum τῷ αὐτοζῶν ὑποστατικῶς unitum, inq; hujus hypostasi, etiam in morte, inseparatum substitit.

XXCIX.

III.

Falsum insuper est & auditu horrendum, quòd quidam ejusdem Reipublicæ (c) proceres scribere non verentur: Sanguinem CHRISTI pro nobis effusum computruisse, nec per resurrectionem in venas reassumptum fuisse.

(c) Calvinus in cap. 26. Matth.

Sadeel in indice errorum Gregorij de Valentia.

XXCIX.

Quid est θεομαχεῖν, quid est os ponere in cœlum? quid est obloqui SPIRITUI sancto? si hoc non est.

Apertè

XC I.

Aperi è enim ac disertè in Scriptura SPIRITUS IL-
LE veritatis profitetur, quod sanguis pro nobis fusus: sit
DEI sanguis Act. 20. I. Ioh. 1.

XC II.

Idem eundem manifestâ ἀντιθέσει τῆς φθαρτῆς oppo-
nit, eâq; illum ab istorum censu eximit I. Pet. 1, 18.

XC III.

Et unde quæso valor & precium meriti CHRISTI
infinite: si istud re corruptibili acquisitum? Num
(d) κληρονομίαν illam ἀφθαρτον precio φθαρτῶ emptam
crediderimus? (d) I. Pet 1, 4.

*III. Qualem gloriam CHRISTUS per
resurrectionem suam à mortuis
acceperit.*

XC III.

Duplicem gloriam CHRISTUS obtinet: *Infinite*
& *Finitam.*

XC IV.

Infinite est τῆς λόγῳ propria, Carni autem assumptæ,
beneficio personalis unionis, verè ac realiter commu-
nicata.

XC V.

Et hanc sanè CHRISTUS habuit à primo conce-
ptionis momento quoad actum primum: quoad a-
ctum verò secundum eâ se, liberrima voluntate, abdi-
cavit, durante statu exinanitionis, à tempore incarna-
tionis, usque ad tempus resurrectionis à mortuis.

XCVII.

Tum verò cepit CHRISTUS gloriam illam infinitam, etiam quoad actum secundum, exerere, salva interim *οικονομίᾳ*, qua, propter discipulos, illo inter Resurrectionem & Ascensionem temporis intervallo, singulari sapientiâ, uti voluit.

XCIIIX.

Et sic CHRISTUS quidem gloriam ac Majestatem suam divinam & infinitam, per Resurrectionem non accepit: eâ tamen, post Resurrectionem, quoad actum secundum, plenius uti incepit.

XCIX.

Gloria verò finita corpori CHRISTI glorificato subjective inest, specie quidem, & κατὰ τὸ ποῖόν, id est, *qualitate* beatis angelis & glorificatis hominibus communis: verùm κατὰ τὸ ποσόν vel *quantitate*, id est, magnitudine & multitudine longè excellentior. Phil. 3, 21.

C.

Hanc gloriam accepit CHRISTUS beneficio resurrectionis, eamq; duplicem: 1. *Privativam*, 2. *Positivam*.

CI.

1. *Privativa* gloria est ἀφαιρέσις πάσης θνητῆς καὶ φθαρτῆς δουλείας, Esa. 53, 8. Psal. 16, 10, 11. Rom. 6, 9.

CII.

2. *Positiva* gloria, quæ consistit, in quatuor corporum glorificatorum qualitatibus, ut 1. in ἀφθαρσία, 2. δόξῃ, 3. δυνάμει, 4. ποιότητι πνευματικῇ, juxta (d) Apostolum; vel secundum Scholasticos: in 1. *Impassibilitate*, 2. *claritate*, 3. *agilitate*, 4. *subtilitate*. (d) 1. Cor. 15.

CIII.

Quæst. de invisibilit. corp. glorificatorū.

Quæri solet ac potest hîc de invisibilitate: an & hæc in censu qualitatum corporum glorificatorum habenda. Ubi

CIV.

Ubi notanda distinctio inter *invisibilitatem absolute & ratione potentie*: Et inter *invisibilitatem relate & ratione actus, ac respectu nostri in hac vita consideratam.*

CV.

Priori considerationis modo corpora glorificatorum non sunt omninò invisibilia: sed sic comparata, ut cerni possint. Et ita videntur, & videbuntur in altero beatissimo ævo.

CVI.

Posteriori autem considerationis modo, eadem corpora invisibilia sunt, id est, tanta claritate & subtilitate prædita, ut oculis mortalibus ac terrenis conspici nequeant, nisi illi nobis, singulari DEI operatione, aperiantur, ut Discipulis, *Luc. c. 24. v. 31.*

CVII.

Et, *Matth. 27.* de ijs, qui cum CHRISTO, die Paschatos è sepulcris egressi, legimus, quòd non cuilibet obvio in sancta Urbe Hierosolyma: sed jjs duntaxat, quibus singulari DEI beneficio datum, conspicui facti.

CVIII.

Quòd autem corpora glorificatorum in hac vita à nobis cerni nequeant: in causa est, quod illa sunt (ε) πνευματικά: nos verò χόϊνοι. Inter τὸ πνευματικὸν verò & τὸ χόϊνὸν nulla proportio, quæ tamen ad omnem visionem necessariò requiritur.

(ε) *Sap. 9. 15.*

CIX.

Ficulneum proinde & stramineum est Dipnosophistarum argumentulum, quo CHRISTI corpus Cena abesse contendunt, ex eo, quòd inibi oculis non conspiciatur.

C 3

HO. Qua-

CX.

Quæst. de Cicatricibus **CHRISTI**. *Quæritur* ulterius; si **CHRISTI** corpus glorificatum, adeoque ab omnibus *divitiis & opibus* immune & liberum post resurrectionem obtinet: quid de Cicatricibus ipsius sentiendum.

CXI.

Sunt nonnulli è Patribus, qui, bono studio, statuunt **CHRISTUM** adhuc cicatrices illas retinere.

CXII.

Sed rectius respondetur, distinguendo inter illam *periodon liberrimæ ðικονοµίας* ante ascensionem: & statum plenariæ *αυτοκρατορίας* ad dextram æterni Patris post ascensionem.

CXIII.

In illa *ðικονοµίας* periodo ostentavit **DOMINUS** discipulis suas cicatrices, fidei eorum confirmandæ gratiâ.

CXIV.

Unde rite ac scitè Augustinus.

Retinuit CHRISTUS cicatrices in corpore: ut sanaret vulnus dubitationis in corde.

CXV.

Quòd autem ad dextram æterni Patris adhuc habeat illas cicatrices: conditioni glorificatorum corporum planè adversatur, nec ullo Scripturæ fundamento astrui potest.

CXVI.

Nam quæ ex (f) *Zacharia* & (g) *Apocalypsi* proferuntur: laborant ignoratiâ elenchi. tantumq; id inde colligi potest: quod impij visuri sint, **CHRISTUM**, ab ipsis vulneratum verberatum maclatum, & nihil amplius.

(f) c. 12, 10. (g) c. 1. 7.

III. An

III. *An CHRISTUS corpore suo glorioso penetrârit saxum sepulcri obsignatum?*

CXVII.

De hac quaestione inter nos & Majestatis CHRISTI Hostes Zuinglio-Calvinianos contenditur.

CXVIII.

Nos CHRISTUM reverâ corpore suo glorioso saxum sepulcri obsignatum penetrâsse, eo momento, quo à mortuis resurgebat, absque ulla hæsitacione affirmamus.

CXIX.

Affirmationis rationem si à nobis quis exigit: en præsto est in ipso hoc textu Evangelico *Matthæi c. 28. 4. Vespera autem Sabbathorum, qua lucebat in unam Sabbathorum, venit Maria Magdalena & altera Maria, UT VIDERENT SEPULCRUM. Et ecce terræ motus factus est magnus, Angelus enim DOMINI descendit de celo, & accedens devolvit lapidem ab ostio, sedebatq. super eum. Erat autem aspectus ejus sicut fulgur, & vestimentum ejus candidum sicut nix. Præ timore autem ejus, concussi sunt custodes, & facti sunt ut mortui. Respondit a. Angelus & dixit mulieribus; Nolite timere vos. Scio enim quod JESUM qui crucifixus est, quaritis. Non est hic, SUR REXIT ENIM, sicut dixit.*

CXX.

Duo enim ad præsens istud institutum, plurimum momenti & emolumentum afferentia, rectissimè inde colliguntur.

CXXI.

Vnum est, resurrectionis tempus, quod devolutionem saxi non demum esse subsequutum: sed antecessisse, ex eo constat, quod Angelus non descendit, ut saxo à monu-

mento

mento devoluto resurrectionem CHRISTI promovere :
sed ut eandem jam factam mulieribus jam , ut sepul-
crum viderent venientibus, ὀφθαλμοφανῶς ostenderet.

CXXII.

Resurrectionis enim CHRISTI actus nulla fit men-
tio : sed ea jam facta & peracta præsupponitur.

CXXIII.

Hoc verò commemoratur ; quòd Maria Magdale-
na & altera Maria venerint, UT VIDERENT SEPUL-
CRUM.

CXXIV.

Atque hinc sequens historiola dependet tota, eòq;
ut ad scopum verè vernaculum unicè referenda est.

CXXV.

Alterum est finis, cujus gratiâ Angelus saxum à se-
puleri ostio devolvit.

CXXVI.

Is verò, uti & jam modò annotatum, eò collimavit
minimè, quasi CHRISTUS è sepulcro emergere non
potuerit, nisi saxo indè devoluto : sed ut Angelus δὲ ζει
αὐτοπικῆ testatum ac probatum redderet : CHRISTUM
ὄντως resurrexisse, sicut loquitur Lucas c. 24, 34.

CXXVII.

Ideò digito quasi indice ad sepulcrum directo hac
ad Mulieres προσφωνήσας utitur :

Non est HIC. SURREXIT enim.

CXXVIII.

Suffragatur hac in parte nobis Theophylactus quoq;
Resurrexit, inquit, DOMINUS, lapide adhuc super
sepulcrum posito. Postquam autem surrexit DOMINUS,
& Angelus venit, ut devoluto lapide accessum habeant
mulieres ad sepulcrum.

In Matth. c. 28.

129. Cete-

CXXIX.

Ceterorum Patrum ut Nanzianzeni, Justini & aliorum συγκαταψήφισμὸς silentio involvimus.

CXXX.

Quid verò Zovinglio-Calviniani? Affirmativæ negativæ: suam κατὰ διάμετρον opponunt Negativam: docere non erubescites: CHRISTUM per saxum sepulchrale glorificato corpore nequaquam penetrasse, sicut nec per fores occlusas. Negativa Calvinistarū.

CXXXI.

Sic enim gentis illius AntiLutheranæ Patriarcha Calvinus:

Nam sicut aqua non secus ac solidum pavimentum, CHRISTO iter præbuit super lacum ambulanti: ita nihil mirum si ad ejus occursum se flexit lapidis durities. Etsi probabilius est, ejus imperio amotum fuisse lapidem, & mox, transitu dato, in suum locum rediisse. Nec januis clausis intrare tantundem valet, ac penetrare per solidam materiam, sed sibi aditum patefacere divina virtute, ut repente steterit inter suos discipulos, planè admirabili modo, eum obsecrata essent fores, Lib. 4. Inst. c. 17. Sect. 29.

CXXXII.

Cui Præceptoris sui Discipuli quidam suum adjiciunt Calculum, cum primis Sadeel ille χριστομάχου, de verit. hum. nat. CHRISTI f. 194.

CXXXIII.

Sed hosce suos aliàs non ex semisse: sed ex asse ἀντιπαρσηνῆτες, ἀντιπατικῶς redarguunt non pauci ejusdem factionis socij, ut Musculus in cap. 28. Matthæi, Marloratus in Bibliotheca & alij, qui nobis, circa præsentem hanc quæstionem, planè sunt ἀνοήτοι.

D

Quia

V. Quid de cibo, quo CHRISTUS post resurrectionem usus, sentiendum.

CXXXIV.

2. Certum est & indubium, quòd corpora glorificata nullo planè indigeant cibo.

CXXXV.

Corpora glorificata non indigent cibo.

Non enim ampliùs sunt *φθαρτά*: sed *ἀφθαρτά*.

1. Cor. 15. 42. 53.

CXXXVI.

Hinc *Apoc. c. 7.* de Electis dicitur:

Non ESURIENT, neq. sitient ampliùs.

CXXXVII.

Et 1. Cor. 6. tale pronunciatum edit Apostolus: *Esca ventri destinata sunt, & venter escis: DENS autem & hunc & illas abolebit.*

CXXXVIII.

Dispensatio

CHRISTI.

Quòd autem CHRISTUS post suum in Vitam reditum cibo usus est: id omne non naturæ indigentia: sed dispensationi ipsius liberæ adscribendum.

CXXXIX.

Causam istius dispensationis Evangelista ipse explicat, estq; non alia, quàm hæc, ut nimirum hoc ipso falsa & erronea discipulorum opinio, qua phantasma se videre putabant, eò evidentius ac potentiùs refutaretur.

CXL.

Sic enim Lucas Evangelista *ᾠμισθησάντων*: Existimabant (*ἐδόκουν*) se spiritum videre. Luc. 24. 37.

CXLI.

Hanc *δόξαν* ut eorum animis eximeret *ὁ καρδιολογῶντων*: monstrabat ipsis, primò pedes, & deinde, (NB.) *ὅτι τῆς περιστερῆς*, aliquid edulij sibi dari postulabat.

NB.

NB. ADHUC (ἐν) Illis non credentibus præ gaudio,
& mirantibus dixit: Habetis aliquid edulij (ἢ
βρώσιμον) hic? &c.

CXLII.

Et hunc sanè cibum sibi oblatum assumpsit quidem
D O M I N U S : sed non convertit in nutrimentum cor-
poris.

CXLIII.

Quid ergo? Cibus assumptus eo ipso momento, quo
assumptus, glorificati corporis naturâ, tanquam igni
quodam, subito absumptus est, perindè ut cibus, quem
Angelos sumsisse legimus *Gen. 18.*

CXLIV.

Eòq; alludit *Beda super Lucam* talem fingens pin-
gensq; similitudinem.

*Aliter absorbet aquam terra sitiens: aliter solis radius
calens: Ille indigentia: hic potentia.*

CXLV.

Et tantum etiam de Resurrectione CHRISTI,
quam plurimorum pariter & præclarissimorum fru-
ctuum respectu, ἀγαθῶν ἀγαθῶν non immeritò appella-
veris.

CXLVI.

Quod superest: Colophonem huic Disputationi
imponimus isthac ἐπιλόγιον & δοξολογίαν Apostolica,
Hebr. 13.

*D E U S pacis, qui reduxit à mortuis pastorem ovium il-
lum, in sanguine Testamenti æterni, D O M I N U M nostrum
J E S U M C H R I S T U M, absolutos nos reddat in omni o-
pere bono, ad faciendum voluntatem ipsius, efficiens, ut
quod agimus acceptum sit in conspectu suo, per J E S U M
C H R I S T U M, cui gloria in secula seculorum Amen.*

F I N I S.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page]

Ung. VI 18

ULB Halle 3
003 018 784

Sb.

Reise
VD 17

Z

Farbkarte #13

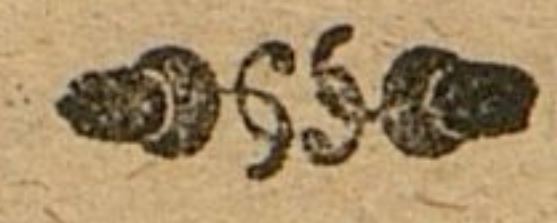
B.I.G.

60

ζὺν τῆς Θεῆς παλάμῃ
DISPUTATIO V.
in Cap. LII I. Esaiæ,

De
SEPULTURA ET
RESURRECTIONE CHRISTI,
In Electorali ad Albim Academia,
τῆς ὀρθοδοξίας confirmandæ, & ψευ-
δοξίας refutandæ gratia,
instituta.

AUCTORE AC PRÆSIDE
IOHANNE FORSTERO
S S. Theologiæ Doctore & Pro-
fessore publico,
RESPONDENTE
M. DANIELE HERMANNO,
VVratislaviensi,
Die 28. Sept. horis locōq̄ consuetis.

WITTEBERGÆ,
Typis Joh. Gormanii, Anno 1610.

